

LLIBRE D'ESTIL DE FRAGMENTA EDITORIAL

Confio que els vostres correctors seran mesurats i discrets a l'hora d'afegir «gramàtica» (llurs, éssers, àdhucs, etc.) al meu escrit.

Carta de Joan Fuster al seu editor Max Cahner del 26 de maig de 1963

Fragmenta Editorial vol treballar amb un model de llengua culte però no artificios, que sigui apte per al llibre clàssic i l'assaig contemporani. Molts dels criteris adoptats en aquest llibre d'estil parteixen de la voluntat de no distanciar innecessàriament la llengua escrita de la llengua oral. Així, Fragmenta opta per *del 2021* (i no l'innecessari *de 2021*) i *la web* (i no l'innecessari *el web*): les alternatives rebutjades només aconseguirien un model de llengua artificios, no pas més idiomàtic. En la mateixa línia, Fragmenta té molta cura a no confondre la irrenunciable recerca de la genuïnitat i la riquesa lingüístiques (amb el consegüent rebuig dels calcs lingüístics) amb les desafortunades ultracorreccions en què cauen tants escriptors (i correctors): tan aberrant resulta proscriure formes genuïnes com ara *acostar*, *pròxim*, *últim*, *verdader* i *viuda* (mecànicament i irreflexivament substituïdes molt sovint per *apropar*, *proper*, *darrer*, *vertader* i *vídua*), com mantenir calcs com ara *en base a* (que molts correctors deixen passar). L'aposta per un model lingüístic no artificios no implica renunciar a un català ric, expressiu i idiomàtic, però sí a un català impostat.

Les indicacions que venen a continuació pretenen concretar aquest model. Amb tot, caldrà evitar-ne una aplicació rígida. Si bé la major part dels textos publicats per Fragmenta són assaigs acadèmics, excepcionalment publiquem textos d'altres gèneres (narratiu, epistolar...) que poden fer aconsellable no seguir alguns dels criteris esmentats. Cal comptar també amb el necessari respecte a l'estil particular de cada autor, sobretot en els casos d'autors amb alta consciència lingüística. També és important parar atenció al «grau d'obligatorietat» amb què es presenta cadascun dels criteris: no és el mateix la indicació «s'utilitzarà *per* davant d'infinitiu» que «es tendirà a utilitzar la doble negació»; la segona formulació estableix un marge de flexibilitat en l'aplicació de la norma que el corrector ha de tenir ben present a fi que la seva tasca no «aplani» mecànicament el text. A la citació de l'epígraf que encapçala aquest document, Joan Fuster posa en guàrdia el seu editor davant la tasca dels correctors a l'hora de cercar la màxima genuïnitat. Però, al mateix temps, convé no caure en l'extrem contrari que suposaria eliminar sistemàticament tots els *llurs*, *éssers* i *àdhucs* que l'autor hagi escrit.

CRITERIS PER A AUTORS, TRADUCTORS I CORRECTORS

I MORFOLOGIA I SINTAXI

- a. *per* / *per a*: s'utilitzarà *per* davant d'infinitiu (criteri Coromines/Solà). També s'utilitzarà *per* davant de complements que indiquin opinió o punt de vista.
- b. Doble negació: quan l'adverbi negatiu pot ocupar una posició postverbal, aquesta serà preferible (*Ell no ho faria mai*; *No ens ha vist ningú*; *No l'he trobat enlloc*). Si s'opta, però, per l'adverbi en posició

preverbal es tendirà a utilitzar la doble negació (*Ningú no ens ha vist; Enlloc no l'he trobat*), tot i que es podrà obviar en casos en què quedi massa forçada (per exemple, amb *cap*: *Cap d'elles vindrà*).

- c. S'optarà per la forma *se* en lloc d'*es* davant d'un verb començat en *s*.
- d. S'evitarà suprimir la terminació *-ment* d'un segon adverbi d'aquest tipus, i s'optarà per repetir la terminació o per buscar una alternativa canviant la construcció: *clarament i definitivament, de manera clara i definitiva* (però no *clarament i definitiva*, ni l'antinormativa *clara i definitivament*).
- e. Entre la preposició *de* i la indicació d'un any només s'hi posarà l'article determinat en els anys anteriors a l'any 1000 i posteriors a 1999 (*del 399 aC, del 711, de 1492, de 1992, del 2004*).
- f. Els pronoms febles s'utilitzaran d'acord amb la sistematització de Fabra. Les reduccions del tipus *l'hi* (per *la hi* o *li ho*) o similars es faran només, en principi, en textos novel·lats o de registres més informals (en epistolars o entrevistes, per exemple). El pronom *en* no s'apostrofarà davant de formes verbals començades per vocal (*ens en anem*).
- g. S'evitarà l'ús de *de* davant d'infinitiu en contextos com els següents:

Em permeto dir-te que... (i no *Em permeto de dir-te que...*)

- h. La substitució del *lo* en funció abstractiva caldrà fer-la amb la màxima cura, evitant les substitucions mecàniques per *el* o *allò* quan el resultat no és genuí. Així, es farà *el bell i el sublim* (mai *allò bell i allò sublim*), *el que importa, el que és important, és important que* (no *l'important*). Caldrà en qualsevol cas que el resultat no traeixi la substitució feta.
- i. Es tendirà a fer servir la forma *ell/la/els/les que* (i no *ell/la/els/les qui*) encara que el relatiu faci referència a persones.
- j. S'utilitzarà la grafia *per tot arreu* (no pas *pertot arreu*).
- k. En fer ús del participi de *ser* optarem preferentment per la forma *sigut* i no *estat*.
- l. Farem ús d'aglutinacions del tipus *esclar, sisplau, deunidó, aviam*.

2 LÈXIC

- a. Davant de dues formes lèxiques igualment correctes, si una d'elles és més viva i l'altra s'associa a un català «ultracorregit», es tendirà a la primera. Així, dels exemples següents s'optarà gairebé sistemàticament per la primera forma: *somiar/somniar, verdader/vertader* (s'alternarà *verdader* amb *veritable*), *viudal/vidua*. En els casos següents, es podran alternar totes dues formes, tot i que amb preferència per la primera: *acostar/apropar* (també es poden utilitzar sinònims com ara *adossar, aproximar, arrambar, arrimar* i *atansar*), *altra vegada / de nou, pròxim/proper, travessar/creuar, últim/darrer*.
- b. Caldrà tenir cura a evitar la interferència castellana no solament en el lèxic en si, sinó també en la freqüència d'ús. Per exemple, *oxidar* no hauria de desplaçar la forma genuïna *rovellar*, o *ultimar* la forma genuïna *enllestir*, o *versicle* la forma genuïna *verset*. En el cas de *formalmanera*, tot i que el DIEC recull a *forma* moltes accepcions equivalents a *manera*, es tendirà a optar per *manera* quan siguin termes intercanviables.

- c. En el cas de *naturales/natura*, s'optarà sempre per la primera forma en el sentit més abstracte (*la naturalesa de les coses*), i es podrà fer ús de la segona en el sentit de 'conjunt de la realitat, sense intervenció humana' (*natura versus cultura*).
- d. Es mantindrà la dualitat *creatural/criatura* proposada pel diccionari d'Enciclopèdia Catalana: *creatura* en sentit de 'ésser en general com a creació de Déu' i *criatura* en sentit de 'infant'.
- e. D'acord amb el diccionari d'Enciclopèdia Catalana s'utilitzarà la forma substantiva *més-enllà*, amb guionet, i, en coherència, també *més-ençà*.
- f. S'utilitzarà preferentment *ser* (i *sent*) en forma verbal, i *ésser* en forma substantiva.
- g. Es tendirà a evitar l'abús de formes arcaïtzants o excessivament formals, com ara *àdhuc*, *ans*, *car*, *hom*, *llur* o *ultra*. «Evitar l'abús» no significa, però, que aquests termes estiguin proscriuïts en els textos publicats a Fragmenta.

3 ORTOGRAFIA

- a. En els termes llatins, els diptongs *ae* i *oe* es transcriuran amb la lligadura corresponent (*æ* i *œ*), que també es farà servir en les llengües que també les empren (el francès, per exemple).
- b. Seguirem estrictament la normativa sobre els diacrítics aprovada per la Secció Filològica de l'IEC.
- c. D'acord amb el que autoritza l'[Ortografia catalana](#) (IEC, 2017, § 4.3.3 k, p. 120), farem servir el guionet en casos de composició formada per adjectius en formes com ara *històrico-religiós*, *mítico-ritual*, etc.

4 ORTOTIPOGRAFIA

- a. S'utilitzaran sistemàticament els interrogatius inicials (no els exclamatius).
- b. Els punts suspensius no es faran amb tres punts seguits sinó amb el caràcter unitari ... que els espai més (per fer-lo cal clicar *Control + Alt + .* a Word o *Alt + 0133* a Windors). Abans de lliurar el text es pot fer una cerca automàtica (*Control + l*) per substituir els tres punts seguits ... pel caràcter unitari ...
- c. Les elisions a l'interior d'una citació es marcaran amb signes suspensius entre claudàtors [...]; si el fragment posterior a l'elisió correspon a una frase diferent de l'anterior, abans o després dels claudàtors hi haurà un punt o un punt i coma, de manera que el fragment quedi sintàcticament ben puntuat prescindint de [...]. Quan la marca d'elisió es col·loca a l'inici o final de la citació tendirà a suprimir-se (perquè, en principi, tota citació és un extret d'un text que comença abans i acaba després de la citació).
- d. La barra inclinada, quan separa només dues paraules, no duu espai a cap de les dues bandes; quan separa expressions amb més d'una paraula, cal deixar-hi un espai a cada banda. Exemple: *yin/yang*, *res cogitans / res extensa*.
- e. La barra vertical | (anomenada plec, i que es pot fer amb *Alt + 124*) s'utilitza per indicar la separació de versos en un poema que es transcriu a text seguit (i caldrà marcar sempre els versos en citar textos poètics a text seguit). Tanmateix, en el text es tendirà a citar els versos en paràgraf a part, amb un salt de línia al final de cada vers. Se citaran els versos seguits (amb les pleques corresponents) sobretot a les

notes a peu de pàgina i quan el text ho faci aconsellable per raons d'espai o de disposició dels paràgrafs (si se citen molts versos amb forma de versos, això pot interrompre excessivament el discurs d'un paràgraf).

- f. Abans de lliurar el text convé eliminar la juxtaposició d'espais en blanc. Es pot fer simplement substituint automàticament (Control + l) dos espais per un espai (s'ha de fer diversos cops per eliminar la juxtaposició d'espais quan n'hi ha més de dos seguits). Cal parar atenció, en cas de fer una substitució automàtica, a la possibilitat que en el text hi hagi alguna citació de versos amb espais en blanc amb funció mètrica.
- g. S'utilitzarà la cursiva per emfasitzar, per marcar un concepte, per a usos metalingüístics, per a expressions (termes o expressions breus) d'altres llengües al llarg del text... No s'utilitzarà per a les citacions en altres llengües, que es mantindran en rodona i amb la marcació habitual (cometes baixes si és un text curt, i paràgraf a part i cos de lletra petit si és un text més llarg).
- h. S'utilitzaran les cometes per marcar usos no habituals de les paraules. S'utilitzaran les cometes baixes « » i, quan calgui utilitzar-les dins una expressió que ja en conté, s'utilitzaran les altes “ ” (si encara hi hagués un tercer nivell, s'optaria per les cometes simples ‘ ’). Quan es doni l'accepció d'una paraula s'utilitzaran les cometes simples ‘ ’. Quan se'n doni la traducció, s'utilitzaran les cometes baixes « ». Quan una citació es dona en la llengua original i després en traducció catalana, en el primer cas s'hi posaran cometes baixes i el text en rodona, i en el segon cometes altes i el text també en rodona («Surrexit, non est hic», 'Ha ressuscitat, no hi és'). Quan es dona primer la citació en català i després en la llengua original entre parèntesis, en tots dos casos hi aniran cometes baixes: «Ha ressuscitat, no hi és» («Surrexit, non est hic»).
- i. El punt anirà abans del tancament de cometes quan l'expressió entre cometes sigui una frase autònoma de la precedent i, en conseqüència, iniciada en majúscula (*Diu Panikkar: «L'experiència mística és l'experiència plena de la realitat.»*), i quan, tot i formar part de la frase precedent i iniciar-se en minúscula, inclogui puntuació forta en el seu interior (*Segons Panikkar, «l'experiència mística és l'experiència plena de la realitat. Si la realitat s'identifica amb Déu, serà l'experiència de Déu.»*); en cas contrari, és a dir, quan la citació s'integra sintàcticament en la frase que conté el verb *dicendi*, el punt anirà després del tancament de cometes (*Segons Panikkar, «l'experiència mística és l'experiència plena de la realitat.»*). Quan després d'una citació amb puntuació abans de les cometes s'hi col·loqui entre parèntesis la referència bibliogràfica (una referència bíblica, la referència a la numeració dels versos, la referència autor-any-pàgina quan se segueix el sistema americà...), aleshores el punt es desplaçarà després del parèntesi de tancament. Així, el punt se situa abans del tancament de les cometes a *Diu la Bíblia: «Al principi, Déu va crear el cel i la terra.»*, però es desplaça fins al final del parèntesi de tancament a *Diu la Bíblia: «Al principi, Déu va crear el cel i la terra» (Gn 1,1)*. Si la citació seguida de la referència entre parèntesis va en paràgraf a part, el punt es col·locarà abans de la referència, que es podrà posar o bé entre parèntesis després del punt o bé a la línia següent alineada a la dreta.

OPCIÓ 1 (punt a fora)

Segons la Bíblia, «Déu va crear el cel i la terra».

Al final del poema, l'autor demana «una major naixença».

OPCIÓ 2 (punt a dintre)

Diu la Bíblia: «Al principi, Déu va crear el cel i la terra.»

Al final el poema, l'autor exclama: «Sia'm la mort una major naixença!»

OPCIÓ 3 (punt desplaçat per inserció de referència entre parèntesis)

Diu la Bíblia: «Al principi, Déu va crear el cel i la terra» (Gn 1,1).

Al final el poema, l'autor exclama: «Sia'm la mort una major naixença!» (MARAGALL 2020: 269).

Al final el poema, l'autor exclama: «Sia'm la mort una major naixença!» (v. 45).

OPCIÓ 4 (punt a dintre per citació en paràgraf a part)

Diu la Bíblia:

Al principi, Déu va crear el cel i la terra. La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües.

Al final el poema, l'autor exclama:

Sia'm la mort una major naixença!

OPCIÓ 5 (punt a dintre per citació en paràgraf a part però seguida de referència bibliogràfica entre parèntesis)

Diu la Bíblia:

Al principi, Déu va crear el cel i la terra. La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües. (Gn 1,1)

Al final el poema, l'autor exclama:

Sia'm la mort una major naixença! (MARAGALL 2020: 269)

Al final el poema, l'autor exclama:

Sia'm la mort una major naixença! (v. 45)

OPCIÓ 6 (punt a dintre per citació en paràgraf a part però seguida per referència bibliogràfica a la línia següent)

Diu la Bíblia:

Al principi, Déu va crear el cel i la terra. La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües.

Gn 1,1

Al final el poema, l'autor exclama:

Sia'm la mort una major naixença!

v. 45

- j.* En les enumeracions separades per punt i coma, els dos últims elements se separaran per coma seguida de la conjunció *i*.
- k.* En cas que hi hagi notes al peu, si les crides en superíndex coincideixen amb signes de puntuació es col·locaran sempre després d'aquests signes. És a dir, les crides van sempre al final.
- l.* En els incisos amb guió, el primer guió anirà precedit d'un espai i seguit directament per l'incís, i el segon anirà precedit directament per l'incís i seguit d'un espai. Quan després de l'incís ve un punt, s'ometrà el segon guió (no s'ometrà, però, si després venen altres signes de puntuació).
- m.* Al llarg del text s'evitaran les abreviatures. Així, s'escriurà *professor Lluís Duch* (i no *prof. Lluís Duch*), *segle XXI* (i no *s. XXI*), *aproximadament* (i no *aprox.*). En canvi, sí que s'escriurà *etc.* (i no *etcètera*), excepte en expressions com *i un llarg etcètera*. També es faran les abreviatures *aC* i *dC*.
- n.* En la jerarquització de les parts d'un llibre, els capítols aniran normalment en numeració romana, els subcapítols en numeració aràbiga, i els apartats s'assenyalaran amb les lletres de l'alfabet en cursiva. Per regla general, si hi ha una introducció i diverses parts, la numeració començarà a la primera de les parts (és a dir, la introducció no es numerarà).
- o.* Quan es donin dos anys seguits, se separaran amb un guionet i el segon any es donarà en la forma plena. Caldrà grafiar, doncs, *1938-1939*, i no pas *1938-39*, *1938-9* o *1938/1939*.

5 REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- a. Els volums podran donar les referències bibliogràfiques en notes a peu de pàgina o mitjançant el sistema americà (autor-any-pàgina) amb una bibliografia al final. Si s'opta per utilitzar notes a peu de pàgina, idealment aquestes hauran de limitar-se fonamentalment a aquestes quatre funcions:
1. declarar les fonts del que s'ha dit al text;
 2. remetre a bibliografia secundària en cas de temes al·ludits però no desenvolupats;
 3. entrar en diàleg amb la bibliografia secundària, i
 4. fer remissions internes.

Es recorre a les notes amb les finalitats 2 i 3 només en casos importants, i sempre de manera concisa. En cap cas no es podran utilitzar les notes per aportar informacions complementàries, aclariments, matisos al text... En definitiva, no s'admetrà un text a dos nivells, sinó un sol text amb la declaració de les fonts al peu.

Aquestes indicacions són aplicables als autors, no pas als traductors i correctors.

- b. Si en el text hi ha una citació de la qual prèviament s'ha donat l'autor, la crida que remet a la nota es posarà al final de la citació (no pas al costat del nom de l'autor).
- c. Les referències bibliogràfiques es donaran com als exemples següents:

Ramon M. NOGUÉS, *Déus, creences i neurones. Un acostament científic a la religió*, Fragmenta, Barcelona, 2007, p. 101-118.

Jean Marie R. TILLARD, «Nosaltres, som els darrers cristians?», *Qüestions de Vida Cristiana*, núm. 190 (juny 1998), p. 9-21.

Bernard MCGINN, «Trobar Déu en el no-res, parlar a Déu en silenci», dins Francesc TORRADEFLOT (ed.), *Mística i diàleg interreligiós*, Fragmenta, Barcelona, 2008², p. 155-162.

- d. Cal indicar, doncs, els noms de fonts i els subtítols, que molts autors tendeixen a abreviar (els primers) o a ometre (els segons). Entre títol i subtítol hi posem un punt (reservem els dos punts als casos en què apareix així al títol, és a dir, quan el títol té puntuació interior, com a *Simone Weil: el silenci de Déu*, de Josep Otón, que requereix que la segona part del títol, que no és cap subtítol, s'iniciï en minúscules).
- e. La inversió cognom-nom (ELIADE, Mircea) només es farà en cas de donar un llistat alfabeticat amb un paràgraf tipogràfic per cada referència; en la resta de casos (notes a peu de pàgina, llistats no alfabeticats per cognom...), es donarà primer el nom de pila i després el cognom (Mircea ELIADE). En els llistats on es faci la inversió, si alguna referència té dos autors només s'invertirà el primer (MELLONI, Xavier / Josep COBO).
- f. En el cas del títol, s'adaptarà l'ús de les majúscules als hàbits de la tipografia catalana i hispànica, és a dir, prevalen les convencions pròpies de la llengua del text, no les de la llengua del títol referenciat. Això cal tenir-ho especialment en compte en el cas dels títols en anglès (on hi ha majúscules a totes les paraules que no són meres partícules) i en francès (on hi ha majúscula a la primera paraula després del primer article o partícula). En canvi, els substantius alemanys es mantindran amb majúscula inicial, atès que en aquest cas es tracta d'una majúscula ortogràfica, no merament d'estil bibliogràfic.
- g. Quan en una referència hi hagi més d'un autor, d'una editorial o d'una població, se separaran entre barres inclinades (deixant un espai abans i després de cada barra): Moshe HABERTAL / Avishai MARGALIT, *Idolatry*, Harvard University Press, Cambridge / Londres, 1992. Quan en un llibre es fan constar més d'un lloc d'edició per una sola editorial, normalment hi posarem només el primer lloc (els altres són sucursals no rellevants en una referència bibliogràfica). Quan, en una nota, es doni un llistat

de referències d'un mateix autor, a partir de la segona referència el nom de l'autor se substituirà per IDEM en la forma llatina (sense accent) i en versaletes. Si la juxtaposició d'obres d'un mateix autor apareix en el context d'un llistat alfabeticat (amb una obra sota l'altra), el nom de l'autor quan comença a repetir-se se substitueix per un guió i una coma.

- b. S'evitaran abreviatures d'editorials: en lloc de *FCE* es grafiarà *Fondo de Cultura Económica*; en lloc de *PUF* es grafiarà *Presses Universitaires de France*; en lloc de *PAMSA* es grafiarà *Publicacions de l'Abadia de Montserrat*.
- i. En la denominació de les editorials, el genèric *editorial*, *edicions*, *press*, *Verlag*, etc., normalment s'ometrà, tot i que es mantindrà en casos en què generaria ambigüitat o confusió (*Edicions de 1984*, *Edicions 62*, *Edicions Bellaterra*), en casos de serveis editorials d'una institució més àmplia (*Cambridge University Press*), o quan es tracti de coedicions entre una editorial i una institució i l'omissió pugui dur a error (*Fundació Joan Maragall / Editorial Claret*).
- j. Els noms de les poblacions a les referències bibliogràfiques es traduiran al català (excepte dins l'Opera Omnia Raimon Panikkar, on es mantindran els endònims per respectar la voluntat de l'autor).
- k. Quan es vol fer constar el número d'edició, es farà amb un número en superíndex després de l'any. Si es vol donar una informació més àmplia (per exemple, «2.ª ed. ampliada: 2008»), o simplement fer constar l'existència d'una edició anterior o posterior, tot i que no sigui la citada, aleshores s'optarà per donar aquestes dades després de l'any, entre parèntesis.
- l. Quan en una nota es faci una citació de segona mà, si de l'autor citat només se'n dona el nom, se citarà de la següent manera:

Rudolf BULTMANN, citat per Paul RICEUR, *Finitud y culpabilidad*, Trotta, Madrid, 2004, p. 485.

- m. En cas que reaparegui una referència en el mateix capítol, se'n donarà només el cognom de l'autor, el títol (abreviat amb punts suspensius, si és molt llarg) i la pàgina (NOGUÉS, *Déus, creences i neurones*, p. 35; MCGINN, «Trobar Déu en el no-res...», p. 157); si la referència apareix a la nota anterior, s'utilitzarà *ibid.*, p. X (o *ibidem* en cas que la pàgina sigui també la mateixa). En cap cas no s'utilitzarà *op. cit.* El primer cop que reaparegui una obra en un nou capítol se'n donarà novament la referència completa. Les formes *ibid.* o *ibidem* s'escriuran en la forma llatina, és a dir, sense accent, i sempre en cursiva.
- n. Les citacions bíbliques i d'altres llibres sagrats han de seguir, sempre que sigui possible, aquest ordre: abreviatura del llibre / espai / capítol / , / verset(s) (Mt 5,1-12, 1Pe 1,2-4.9). Les abreviatures bíbliques seguiran la proposta de la Bíblia Catalana Interconfessional (BCI, www.abcat.org/bci). En principi, les citacions bíbliques es donaran d'acord amb el text de la BCI, tret que l'autor segueixi una altra traducció. En l'obra de Panikkar, per exemple, sovint es parteix de la Vulgata; en aquests casos, i sobretot si el text comenta detalls que només són a la Vulgata, cal limitar-se a oferir una traducció literal del text bíblic tal com el dona l'original panikkarià, en lloc de substituir el text pel de la BCI.
- o. Els llibres sagrats i els que es poden assimilar a aquesta categoria (textos canònics de les grans tradicions religioses) aniran en rodona, tret de quan es doni la referència bibliogràfica d'una edició concreta.

- p.* Les remissions internes s'indicaran amb el terme *vegeu*, s'utilitzaran les expressions *infra* o *supra*, segons el cas, i s'hi afegirà la paginació corresponent (que, abans de compaginar, caldrà marcar amb XXX i amb color de fons groc). Exemples:

Sobre aquest tema, vegeu *infra*, «El context actual del mite», p. 35.

Vegeu *supra*, p. 35.

Les remissions externes s'indicaran amb l'abreviatura *cf.*, en cursiva. Exemple:

Cf. Ramon M. NOGUÉS, *Cervell i transcendència*, Fragmenta, Barcelona, 2011, p. 13-28.

La mera indicació de la font d'una citació no anirà precedida ni per *vegeu* ni per *cf.*

- q.* Per mor de la màxima precisió, els autors evitaran indicar les pàgines d'una remissió amb l'expressió *p. XX i següents* (o els equivalents *p. XX i s.*, *p. XXs* i *p. XXss*), que substituiran per la indicació precisa de les pàgines a què es remet (*p. XX-YY*). Davant un text aliè en què l'autor no hagi seguit aquest criteri, els traductors i correctors respectaran l'ús de l'autor, però sempre amb la forma *p. XX i s.*
- r.* Quan el títol del llibre o d'un capítol de llibre de Fragmenta és citat en el llibre mateix (al text de contracoberta, al pròleg o al llarg del text del llibre), aquest títol es dona en versaletes.

MONGES és un títol provocador.

A la INTRODUCCIÓ hem comentat els aspectes més rellevants del llibre.

En el capítol LES FORMES NO RELIGIOSES DE MÍSTICA ja hem vist...

6 TRANSLITERACIONS D'ALFABETS NO LLATINS

- a.* Els volums de la col·lecció Sagrats i Clàssics i els volums de la col·lecció Assaig especialitzats en una determinada tradició cultural amb alfabet no llatí incorporaran els termes tècnics procedents d'aquests alfabetos d'acord amb els mètodes més rigorosos de transliteració, amb diacrítics en el cas del sànscrit, amb marques de to en el cas del xinès, etc. El xinès es transliterarà d'acord amb el sistema *pinyin*. Els termes transliterats aniran en cursiva, tret dels noms propis o dels que ja venen marcats per la majúscula (Dharma).
- b.* Els volums de la col·lecció Introduccions i els volums de la col·lecció Assaig no centrats en una tradició cultural concreta incorporaran els termes tècnics procedents d'alfabetos no llatins d'acord amb una transliteració simplificada, sense diacrítics ni marques de to però respectuosa amb la forma original romanitzada, especialment en el lexema dels mots, seguint les formes acceptades en les grans llengües de cultura; així, es mantindrà l'ús de formes amb *ch* i *sh* —equivalents, en català, a *tx* i *ix* respectivament— perquè estan plenament consolidades internacionalment i permeten un tractament unitari dels lexemes en les diverses llengües. En canvi, les desinències i els sufixos (formes de plural, adjectivació de substantius...) es tractaran d'acord amb els usos catalans —amb resultats com *els Vedes* i *upanishàdic*, en què es manté el lexema d'origen però es varien els morfemes finals. També

s'introduiran accents tònic —d'acord amb la normativa catalana— per facilitar la pronúncia —ometre l'accent a Muhàmmad, per exemple, podria generar una pronúncia aguda. El xinès es transliterarà d'acord amb el sistema *pinyin*. Els volums de l'Opera Omnia Raimon Panikkar incorporaran els termes tècnics procedents d'alfabets no llatins d'acord amb els mètodes més rigorosos de transliteració, amb diacrítics en el cas del sànscrit i sense pluralitzar amb *-s* mots com ara *Veda*; en el cas de termes grecs, es transliteraran amb macron per distingir etes i omegues d'epsilons i omicrons, i amb *h* inicial per indicar vocal aspirada, però no s'hi posaran accents; per expressa voluntat de l'autor, en els termes *Buddha*, *buddhisme* (i derivats), *yoga*, *yoguis*, *yòguic*) s'optarà per la grafia culta amb *ddh* i *y*.

CRITERIS PER A COMPAGINADORS I CORRECTORS DE COMPAGINADES

- a. La família de fonts emprada en els llibres de Fragmenta és l'Adobe Garamond, en versió OpenType, normalment amb un interlineat tres punts superior al cos de la lletra (per exemple: cos 11,5 pt. / interlineat 14,5 pt.); el text principal té un cos més gran, el text de les citacions té un cos entremig i el text de les notes a peu de pàgina té el cos més petit.
- b. S'utilitzen els numerals antics o elzevirians (que tenen l'alçada de les minúscules i que, com elles, puguen i baixen), espaiats amb interlletratge 50 (-2008·).
- c. Els segles van en numerals romans i versaletes espaiades amb interlletratge 50 (-segle XIV·), mentre que el nom de reis o papes o els volums d'una obra i contextos similars van en caixa alta però amb la mida de la lletra reduïda entre mig punt i un punt i amb l'interlletratge 50 (-Alfons XII·, ·vol. III·).
- d. Les sigles van en versaletes espaiades amb interlletratge 50 (-UNESCO·).
- e. En les referències bibliogràfiques, els cognoms dels autors van en versaletes espaiades amb interlletratge 50 amb la inicial en caixa alta; a la bibliografia final s'inverteix l'ordre d'aparició en cas d'indexació alfabètica (COGNOM, Nom, *Títol de l'obra*...); en cas d'una obra amb dos autors, només es farà la inversió en el primer (COGNOM, Nom / Nom COGNOM, *Títol*).
- f. La *l* geminada (*ll*) es redueix i s'eleva el punt volat, alhora que es disminueix l'interlletratge entre els tres caràcters.
- g. S'utilitzen lligadures en els conjunts de caràcters següents: ff fi fl ffi ffl; també en casos particulars d'altres llengües, com el francès *œ* o el llatí *æ* i *œ*.
- h. No s'entra mai el primer paràgraf de cada capítol, com tampoc els que segueixen una línia en blanc (inici de citació, inici de llistat, paràgraf posterior a una citació...).
- i. Cada capítol s'inicia amb una lletra capitular d'un cos més gran i dues o tres paraules en versaletes espaiades.
- j. Els títols i els subtítols van en versaletes espaiades, i quan ocupen més d'una línia la divisió es farà, sempre que sigui possible, respectant la sintaxi i alhora l'equilibri visual entre línies (s'evitaran els títols en piràmide, les paraules curtes a final de línia o dues línies de la mateixa longitud).
- k. No s'acceptaran més de tres guions o altres signes de puntuació seguits a final de línia.
- l. S'evitarà la separació de paraules enmig d'un hiat (encara que gramaticalment sigui correcte).

- m. S'evitarà la repetició de paraules o síl·labes en dues o més línies consecutives a la mateixa altura de la línia.
- n. Quan calgui separar paraules en altres llengües caldrà garantir que se separen d'acord amb les convencions de separació de paraules pròpia de la llengua d'aquella paraula (a l'InDesign caldrà seleccionar aquella paraula i posar-hi la llengua corresponent).
- o. No s'acceptaran les línies viudes i òrfenes, i s'evitaran les línies de final de paràgraf compostes només per una o dues síl·labes.
- p. S'evitaran les línies clares o fosques (amb les paraules massa o massa poc espaiades), com també els *carrers* (les línies blanques ondulades o verticals que es puguin generar entre les paraules al llarg de la pàgina).
- q. La primera pàgina de cada capítol no portarà mai capçalera ni número de pàgina.
- r. El sagnat d'inici de paràgraf coincidirà sempre amb el sagnat d'inici de la nota a peu de pàgina i amb el sagnat a l'esquerra de tota la citació.
- s. Quan la citació sigui un poema el sagnat podrà ser més gran per tal de centrar el seu vers més llarg.
- t. Per norma general, una citació de més de quatre línies s'ha de separar del text principal amb dues línies en blanc (una abans i una altra després), tenir un cos de lletra més petit i un sagnat a l'esquerra.
- u. Annexos com ara la bibliografia, el glossari o l'índex temàtic tindran un cos de lletra més petit (amb un interlineat proporcional) i comptaran amb un sagnat francès.
- v. S'evitarà la separació dels numerals escrits amb xifres (romanes o aràbigues) dels substantius als quals es refereixen (·Benet / XVI.); si cal, es partirà el substantiu (·Be- / net XVI.).
- w. S'evitarà la separació de citacions bíbliques i similars, que haurien de quedar sempre a la mateixa línia (Mt 5,1-12).
- x. La numeració de les notes a peu de pàgina es reiniciarà a cada capítol del llibre.
- y. Els llibres aniran precedits sempre per dues pàgines en blanc fora de numeració. Al final, si l'última pàgina amb text és parell, hi haurà d'haver com a mínim dues pàgines en blanc a continuació. Si l'última pàgina amb text és senar, hi haurà d'haver com a mínim tres pàgines en blanc a continuació, tot i que excepcionalment s'admetrà que només n'hi hagi una. Cal tenir en compte que el nombre total de pàgines, incloses les dues preliminars sense numeració, ha de ser obligatòriament múltiple de 8, i que si s'aconsegueix que sigui múltiple de 16 o, millor encara, de 32 (i fins i tot de 64), això disminueix el cost d'impressió del llibre. De vegades, ajustar el llibre al nombre de pàgines per optimitzar els costos d'impressió obliga a certs equilibris, com ara introduir portadelles a l'inici de capítols o pàgines de publicitat de llibres relacionats de Fragmenta a les pàgines finals.

Última actualització: 8-6-2021